

**Uchwała Nr XXVII/ 320 /13
Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim
z dnia 29 stycznia 2013r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2015 .**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 Nr 142, poz.1591 z późn. zm.) , w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) Rada Miejska w Nowym Dworze Mazowieckim uchwała co następuje :

§ 1

Przyjmuje się Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2015 , stanowiący załącznik do niniejszej uchwały .

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Nowy Dwór Mazowiecki .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

**Przewodniczący Rady Miejskiej
/-/ Krzysztof Bisiański**

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XXVII/320/13
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM
Z DNIA 29 STYCZNIA 2013R.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE NA LATA 2013–2015**

Nowy Dwór Mazowiecki 2013

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) określa **przemoc** w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W życiu każdego człowieka **rodzina** odgrywa kluczową rolę. Jest ona pierwszym środowiskiem w życiu jednostki i najczęściej towarzyszy jej przez całe życie. Rodzina wywiera istotny i znaczący wpływ na zachowanie człowieka, stosunek do wartości, system norm i wzorów postępowania. Dzieje się tak, dlatego, ponieważ życie w rodzinie obejmuje długi okres, zaczyna się wcześniej zanim pojawią się inne środowiska w życiu człowieka. Przemiany życia rodzinnego łączą się z dokonującymi się globalnie przeobrażeniami społecznymi. Jest to związane z kierunkiem indywidualizacji, niezależności w poglądach, odrębności, chęci oryginalności i zachodzącego egalitaryzmu. Zaznacza się współcześnie poczucie niezależności rodziny, chęć osiągnięcia wysokiej jakości życia rodzinnego, co sprzyja odchodzeniu od tradycyjnego modelu rodziny i jego zmianie na taki model rodziny, który pozwoli na realizację swojego własnego „ja”. Zdefiniowanie rodziny pomimo jej tak oczywistego charakteru nie jest zadaniem łatwym. Próby określenia jej rozpatruje się na gruncie socjologii, psychologii, pedagogiki i prawa. Termin „rodzina” używany jest w języku potocznym i w praktyce życia społecznego człowieka, a odnosi się zwykle do pary małżeńskiej posiadającej dzieci. Podkreślić należy, że definicja powinna obejmować wszystkie formy życia rodzinnego, charakterystyczne dla społeczeństw różnych kultur, różnych okresów historycznych i ustrojów.

Rodzina jest pierwszą formą życia społecznego, odpowiadającą na najwcześniejsze potrzeby jednostki. Ludzie z natury stworzeni są do życia we dwoje: razem mężczyźni i kobiety. Ludzie nauki różnie definiują rodzinę, co świadczy o tym, że ta powszechna na całym świecie i każdemu z życia praktycznego znana grupa społeczna jest - mimo swych niewielkich rozmiarów - skomplikowanym tworem społecznym, niełatwym do zdefiniowania.

Rodzina jest zbiorowością ludzi powiązanych ze sobą więzią małżeństwa, pokrewieństwa, powinowactwa lub adopcji. To rodzina decyduje skąd pochodzimy, gdzie zaczyna się początek naszego istnienia. Nasi najbliżsi, rodzice, dziadkowie wyznaczają miejsce na ziemi, naszą drogę, którą podążamy. Prawidłowym wzorem dla dzieci jest dobry układ stosunków między ojcem i matką, którzy powinni stworzyć normalną atmosferę wychowawczą. W przypadku dezorganizacji

rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnętrzne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być nie tylko skutkiem ale i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych, nagannych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi ona do istotnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych a niekiedy również do okaleczeń, zabójstw.

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1 **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- 2 **Przemoc seksualna** – jest zachowaniem zmuszającym ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- 3 **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, obaw, niepokoju, zagrożenia.
- 4 **Przemoc ekonomiczna** – polega na takim zachowaniu, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- 5 **Zaniedbanie** – przejawia się ciągłym niezaspakajaniem podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest **przestępstwem**. Sprawca ponosi odpowiedzialność za swoje czyny. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm);

Art. 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Osoby doznające przemocy w rodzinie potrzebują wsparcia, solidarności, zrozumienia. Akty przemocy rozgrywające się w rodzinie nie są prywatną sprawą.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Nowy Dwór Mazowiecki ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2013–2015. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Nowy Dwór Mazowiecki

Przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiarami przemocy w rodzinie na ogół są kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i osoby starsze. Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Ofiara przemocy, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2012 Gmina Nowy Dwór Mazowiecki liczyła 27 552 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim wynosiła 3 705, z czego jedynie 605 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych. Z danych uzyskanych z PUP wynika, iż w roku 2012 zarejestrowało się ogółem 4 639 osób jako osoby bezrobotne, w tym 1192 osoby posiadały prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Ze statystyk policyjnych Komendy Powiatowej Policji wynika, że na terenie gminy w roku 2012 przeprowadzonych zostało 568 interwencji domowych.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, funkcjonującego przy Ośrodku Pomocy Społecznej, w okresie od 1.01.2012 do 31.12.2012 wpłynęło 16 „Niebieskich Kart”. W 14 przypadkach wszczęto procedurę i zostały powołane Grupy Robocze do pracy z rodziną, w skład których wchodzi przedstawiciele różnych instytucji.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w okresie od stycznia do grudnia 2012 wpłynęło 36 zgłoszeń z czego 24 osoby podjęły leczenie odwykowe natomiast do Sądu Rejonowego skierowano 13 wniosków celem objęcia przymusowym leczeniem odwykowym.

W roku 2012 wielu mieszkańców miasta skorzystało z możliwości uzyskania bezpłatnych porad i konsultacji specjalistów w zakresie problemów uzależnień i przemocy domowej, zorganizowanych w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej przez Urząd Miejski.

Analizując działalność Ośrodka Pomocy Społecznej można określić, że na dzień 31.12.2012 roku 868 rodzin(w tym 1901 osób) skorzystało z wsparcia w różnorodnej formie, nie tylko finansowej.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić rozmiar zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy też w szkole, a nieujętej w danych statystycznych z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowy Dwór Mazowiecki,
- 2) zwiększenie dostępności pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Nowy Dwór Mazowiecki,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie, zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- 1 Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- 2 Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Dwór Mazowiecki,
- 3 Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1 ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

-
- 2 ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
 - 3 ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Nowy Dwór Mazowiecki w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - 1 Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 2 Komenda Powiatowa Policji,
 - 3 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 4 placówki oświatowo-wychowawcze,
 - 5 Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - 6 organizacje pozarządowe,
 - 7 parafie,
 - 8 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1 poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2 dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 3 dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- 4 otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 5 silne więzi rodzinne,
- 6 chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- 1 stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2 bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3 brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- 4 problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 5 ubóstwo,
- 6 brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- 7 brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- 8 brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowy Dwór Mazowiecki

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Miejska.

2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Burmistrz.

3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- 1 pracownicy socjalni,
- 2 przedstawiciele oświaty,
- 3 przedstawiciele policji,
- 4 kuratorzy sądowi,
- 5 przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6 przedstawiciele ochrony zdrowia,
- 7 przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- 8 inni w zależności od zasobów,
- 9 diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 10 opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 11 rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 12 monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 13 dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 14 podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 15 inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 16 udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- 1 propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 2 obalanie mitów na temat przemocy,
- 3 szkolenia na temat przemocy,
- 4 prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, gier komputerowych,
- 5 wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- 6 organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców,
- 7 dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 8 organizowanie konkurów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

-
- 1 placówki oświatowo-wychowawcze,
 - 2 świetlice środowiskowe,
 - 3 Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 4 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 5 Zespół Interdyscyplinarny.

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:
 - 1 udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - 2 udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - 3 udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - 4 udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - 5 rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- 1 Urząd Miejski
 - 2 Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - 1 podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
 - 2 przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- 1 Komenda Powiatowa Policji,
- 2 Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 3 Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- 4 Zespół Interdyscyplinarny,
- 5 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

-
- 6 przedstawiciele oświaty,
 - 7 przedstawiciele ochrony zdrowia,
 - 8 Sąd Rejonowy.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- 1 Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2 Komenda Powiatowa Policji,
- 3 Zespół Interdyscyplinarny,
- 4 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Sprawozdawczość

Podmioty zaangażowane w realizację Programu udzielają Zespołowi Interdyscyplinarnemu wszechstronnej pomocy przy wykonywaniu jego zadań a w szczególności przedstawiają niezbędne informacje lub dokumenty.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy informacje z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Nowy Dwór Mazowiecki, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.